

NIEUWSBRIEF

2009

Kleinschalige veranderingen doen er toe!

Te midden van de turbulentie waar de wereld sinds de kredietcrisis in terecht is gekomen, gaat het International Tree Fund gestaag verder met haar werk. In 2008 hebben we, net als elk ander jaar, weer de nodige obstakels geslecht. De bureaucratie van aanvragen bij gesubsidieerde donororganisaties is overwonnen. Er is veel e-mailverkeer geweest met Costa Rica en Guatemala om tot een goede afstemming te komen.

Onze activiteiten in de corridor bij het Terraba-gebergte in Costa Rica, de projecten met diverse inheemse bevolkingsgroepen als de Bribri, de Terraba en de Cabecar, en de projecten in Guatemala met mensen die in een gewelddadige samenleving proberen een bestaan op te bouwen zijn geen ondernemingen die de wereld veranderen. Wel maken ze op hun kleine schaal een groot verschil voor de mensen waar het om gaat. Individueel of in de gemeenschap is het leven voor hen weer wat beter geworden. De vele aanplantprojecten komen bovendien zowel de directe woonomgeving als de opslag van CO2 ten goede.

Gesteund door uw bijdrage slagen we er elk jaar weer in successen te behalen. Dat dat niet altijd vanzelfsprekend is, kunt u ook lezen in deze nieuwsbrief. Maar de dingen die goed gaan motiveren onze blijvende inspanning. Uw bijdrage is een van de fundamenten van dit succes. Ik hoop dat u onze nieuwsbrief met belangstelling leest. Praat erover in uw omgeving en overweeg uw bijdrage voor de projecten ook dit jaar weer te storten op gironummer 646171 t.n.v. International Tree Fund te Utrecht.

Leen Verbeek, voorzitter ITF

Inhoud

Hoe werkt het ITF	2
Financiële rapportage 2008	3
Resultaten Costa Rica	4
Carara Ecologische Corridor	7
Resultaten Guatemala	8
Het Bossennoodfonds	10
Onze donoren	11
Projectenlijst 2009	12

Indianen in Costa Rica bekijken de nieuwsbrief van het ITF.

Colofon

International Tree Fund
Giro 646171
Burg. van der Heideaan 13
3451 ZR Vleuten
030-29 70 937

Bestuur: Leen Verbeek (voorzitter),
Pascal Budding (penningmeester),
Martijn van Dam (secretaris), Mark
Joenje, Judith Westerink
Medewerkers: Koos Biesmeijer, Anne-
liese van Dam, Arianne Fijan,
Marchien den Hertog, Harm Hofstede,
Ab van Ittersum, Pablo Jiménez
Esquivel, Runa Küller, Carine
Portengen, Nico Swellengrebel, Ralf
Verbeek, Joris Voeten, Petra Wilbrink,
Paul Wolvenkamp

Website

Op de website www.itf.nl vindt u
uitgebreide informatie over de doelstel-
lingen, vrijwilligers, de projecten en

Hoe werkt het ITF?

Het International Tree Fund is een Nederlandse vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor het behoud, beheer en herstel van bos en oerwoud, gekoppeld aan het welzijn van de mensen – vaak indianengemeenschappen – die in en om die bossen wonen. In Nederland worden de activiteiten van het ITF uitgevoerd door vrijwillige medewerkers, waaronder deskundigen op het gebied van tropische bosbouw, internationale samenwerking en projectbegeleiding.

Het ITF hanteert geen lange, formele procedures voor de aanvraag van projecten, maar stelt wel de eis dat deze worden ingediend door de partij die er direct bij gebaat is. Hierdoor kunnen we ervan uitgaan dat ze aansluiten bij de lokale behoefte, en dat ze goed worden uitgevoerd.

Het ITF financiert projecten die voor andere goede doelen vaak niet aantrekkelijk zijn. Omdat ze bijvoorbeeld zo klein zijn dat de overheadkosten die een groter fonds heeft niet in verhouding staan tot de omvang van het project. Of omdat de lokale gemeenschappen niet in staat zijn te voldoen aan de eisen van financiële verslaglegging. Soms helpt het ITF hen daarbij, en is zo een intermediair tussen de lokale gemeenschappen en de grotere fondsen.

De ingediende projecten komen terecht op een lijst die wordt rondgestuurd aan de contacten van het ITF, waaronder veel particulieren. De donoren kunnen kiezen welk project ze

willen ondersteunen. Ook gaan er aparte aanvragen naar grotere organisaties.

Eén à twee keer per jaar reizen een paar medewerkers af naar Midden-Amerika, om lopende projecten te bezoeken, en nieuwe aanvragen in ontvangst te nemen en te bespreken. Ook wordt dan het geld voor nieuwe projecten overhandigd.

Het is een bewuste keuze om de middelen voor een project persoonlijk af te dragen. Zo weten we honderd procent zeker dat er nergens iets 'aan de strijkstok' blijft hangen, en hoeven we niet te werken met – vaak grote en bureaucratische – intermediaire organisaties. De overheadkosten van het ITF zijn dan ook minimaal, en door het persoonlijk contact is het wederzijds vertrouwen groot.

Particulieren krijgen verslag van de resultaten in deze nieuwsbrief; grotere donoren ontvangen aparte projectverslagen. De uitgebreide reisverslagen van ITF-leden kunt u vinden op onze website www.itf.nl.

Financieel overzicht 2008

Uitgaven			
Bankkosten		703,01	
Organisatiekosten		768,06	
Nieuwsbrief		1.094,80	
Reiskosten		1.282,35	
Website		86,14	
			3.934,36 (1 %)
Projecten			
Bossen noodfonds		2.935,35	
Corridorproject		218.375,46	
Overige projecten			
Costa Rica		57.101,17	
Projecten Guatemala		58.615,70	
			337.027,68 (99 %)
Totaal			340.962,04
Inkomsten			
Particulieren		11.340,76	
Organisaties	Delta Lloyd / CEC	244.800,00	
	Clat	1.500,00	
	Koningschool	1.675,00	
	OBS 't Pierement	5.250,00	
	Impulsis	20.000,00	
	Rotary Vlissingen	1.000,00	
	NPB Renkum	350,00	
	CNV	3.750,00	
	IUCN	3.000,00	
	Oicon Houten	500,00	
Totaal			293.165,76

Inkomsten

In 2008 hebben opnieuw veel particuliere donateurs en organisaties onze projecten ondersteund. We hebben daarmee alle projecten uit de projectenlijst in onze vorige nieuwsbrief kunnen financieren.

Onze grootste donateur was verzekeraar Delta Lloyd. Delta Lloyd biedt groene autoverzekeringen; een deel van de inkomsten uit die verzekeringen wordt ingezet om het Corridorproject van het ITF en Arbofilia te ondersteunen. In 2008 leverde dat een ongekend bedrag van maar liefst 244.800 euro op! Naast de donatie van Delta Lloyd ontving het ITF in 2008 een bedrag van bijna 50.000 euro van particulieren en organisaties. De totale inkomsten in 2008 kwamen hiermee op iets meer dan 293.000 euro. Onder de organisaties die onze projecten in 2008 hebben ondersteund zijn behalve professionele

NGO's als IUCN en Impulsis ook basischolen, Rotary's, kerkgenootschappen en commerciële instellingen met een ideologisch doel.

Uitgaven organisatie

De overheadkosten die het ITF in 2008 maakte zijn historisch laag: 1 procent! 99 Procent van alle binnengekomen

gelden is rechtstreeks terechtgekomen bij onze projecten. Veel kosten, waaronder (een deel van) de reis- en verblijfkosten tijdens missies naar Latijns-Amerika zijn door onze vrijwilligers zelf gedragen. Daarnaast heeft Alí García, een bribri-indiaan uit Costa Rica met wie het ITF al jaren samenwerkt, de projectbezoeken in Costa Rica eind 2008 voor zijn rekening genomen. Daardoor hebben we minder dan 1.300 euro aan reiskosten uitgegeven. De totale organisatiekosten voor het ITF bedroegen in 2008 iets minder dan 4.000 euro. Ook in de toekomst zullen we de overheadkosten zo laag mogelijk proberen te houden.

Uitgaven projecten

Ruim 340.000 euro werd in 2008 uitgegeven aan projecten – voor een groot deel bestond dit bedrag uit de donatie van Delta Lloyd. Een deel van de projectgelden uit 2007 is in januari 2008 verstrekt. Daardoor is in 2008 meer geld uitgegeven dan is ontvangen.

De uitgaven voor projecten in Costa Rica – behalve het corridorproject – en Guatemala zijn in 2008 gelijk verdeeld. Daarnaast zijn twee kleine projecten uitgevoerd via het Bossennoodfonds.

Geld voor de projecten wordt persoonlijk overhandigd.

Resultaten 2008

Resultaten Costa Rica

Costa Rica staat bekend om zijn prachtige regenwouden. Helaas is het grootste gedeelte hiervan al verdwenen. Het ITF steunt in Costa Rica projecten die gericht zijn op natuurbescherming. We maken ons sterk voor het behoud van bestaand regenwoud en voor herbebossing.

Het ITF ondersteunt ook de oorspronkelijke bewoners van het regenwoud, de indianen. Met het kappen van de bossen dreigt hun traditionele levenswijze te verdwijnen. De projecten in Costa Rica worden vooral ingediend door indianenstammen en door de boerenorganisatie Unaproa. Met deze gemeenschappen en organisatie werkt het ITF al jaren samen.

Samen met de Costaricaanse natuurbeschermingsorganisatie Arbofilia ten slotte heeft het ITF de stichting Corridor Ecologica Carara (CEC) opgericht. De stichting koopt stukken grond op en beplant deze met bomen, waardoor waardevolle ecologische zones met elkaar verbonden worden.

Projecten met indianenstammen

Een nog betere waterleiding

De indianen van de Guyami-stam wonen in vijf kleine dorpen. De bewoners hebben moeite hun hoofd boven water te houden. De dorpen hebben zich daarom verenigd in de Association Ngöbégue. Samen probeert men de traditionele leefwijze te behouden en tegelijkertijd mee te gaan met noodzakelijke veranderingen.

Met geld van het ITF hebben de indianen een waterleiding naar het dorp aangelegd. Deze functioneert sinds januari 2009 naar volle tevredenheid van de bewoners. De waterleiding bevat zo goed, dat zij de overheid hebben uitgenodigd om het resultaat te laten zien. De dorpsbewoners willen graag een uitbreiding van de waterleiding en hebben daarvoor bij de Costaricaanse overheid een aanvraag ingediend.

In het gebied bij de waterbron zijn nieuwe bomen geplant, zodat de grond het water vast kan houden. Aan

Een Guyami laat trots een door het ITF gefinancierde waterkraan zien.

Verhitte discussies op Finca Wouter

De Guyami-indianen hebben samen een stuk land gekocht dat ze opnieuw willen bebossen en ontwikkelen. Op het terrein moeten een moestuin en boomgaard komen, en ruimte om klein vee te houden. Ook willen de indianen planten kweken, waarvan ze kunstvoorwerpen kunnen maken. Zij hebben het project Finca Wouter genoemd, naar de vorig jaar overleden oprichter van het ITF Wouter van Dam. De gemeenschap had al ervaring met het opzetten van een dergelijke finca; een van de eerste projecten die het ITF in Costa Rica steunde was de ontwikkeling van Finca Evi (genoemd naar Wouters kleindochter). Finca Evi is inmiddels een mooi bos met veel fruitbomen dat de gemeenschap veel oplevert.

Vol enthousiasme is de gemeenschap begonnen aan de ontginning van Finca Wouter. Er ontstonden echter meningsverschillen over de beste manier om de ontwikkeling van de

Vrouwen laten de planten zien die vezels leveren voor artesanía's.

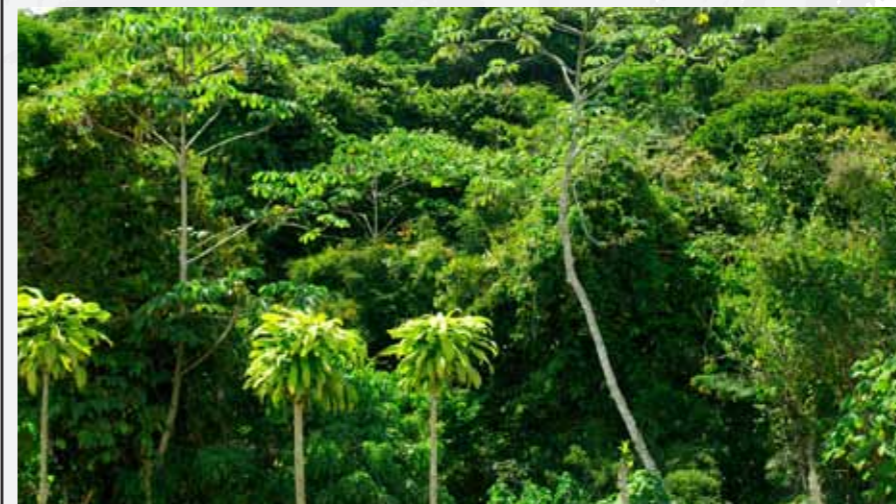
finca aan te pakken. De vrouwen hadden hier hele andere ideeën over dan de mannen. Beide groepen trokken zich terug op een eigen stukje grond om op de eigen manier verder te gaan – de gemoederen liepen hoog op.

Totdat de gemeenschap zich realiseerde dat het zo niet langer kon. Mannen en vrouwen kwamen weer bij elkaar en er is veel gepraat. Iedereen was er wel van overtuigd dat het project alleen tot een goed einde kan komen als er samen aan gewerkt wordt. De gemeenschap heeft besloten het project een tweede naam te geven: 'Vrouwen en mannen allemaal samen' en werkt nu vreedzaam aan de doorstart van finca Wouter.

Ervaring versus nieuw elan

De Guyami-vrouwen zijn een cursus gestart waarin ze leren kunstvoorwerpen te maken en verkopen. De indianen hebben een traditionele beeldtaal. Symbolen hieruit verwerken ze als patronen in bijvoorbeeld kleden en hoeden. Met het project wilde men mensen trainen om planten te verbouwen, te bewerken tot gebruiksvoorwerpen en te verkopen. Ook hier hoorden we over opstartpro-

Het grasland van Finca Evi is inmiddels begroeid met een mooi bos vol vruchtenbomen..

blemen. Er was een generatiekloof ontstaan tussen de oudere en jongere vrouwen. De jongere vrouwen waren wel gemotiveerd om de spullen te verkopen maar niet om ze te maken, terwijl de oudere vrouwen niet open stonden voor de moderne verkooptechnieken van de jongeren.

Veel praten leidde ook hier tot de oplossing: de jongeren realiseren zich dat ze zonder goed product geen verkoop hebben en de ouderen konden overgehaald worden open te staan voor nieuwe ontwikkelingen.

Jong geleerd....

De indianen in Conte Burica leven nog erg traditioneel. Zij halen voedsel uit het woud en kappen bomen om

gebruiksvoorwerpen van te maken. Ze hebben echter niet veel grond in bezit, waardoor hun zelfvoorzienende levenswijze in gevaar komt. De indianen realiseren zich dat ze op een duurzame manier met hun land moeten omgaan om te kunnen overleven. Er is een lesprogramma opgezet om kinderen te leren hoe ze de natuur verantwoord tegemoet kunnen treden. Het leuke is dat de kinderen deze kennis overdragen aan hun ouders.

Een tweede kans voor Caña Blanca

De indianen in het dorpje Caña Blanca hebben geld ontvangen voor de herbebossing van een waterbrongebied en de bouw van een school. Bij ons bezoek bleek dat de gemeenschap niet goed kon aantonen wat er met het geld is gebeurd. Een deel van het geld is nog niet uitgegeven; een ander deel zegt men te hebben overgedragen aan een organisatie in een naburig dorp. We hebben dit niet geaccepteerd en de gemeenschap heeft toegezegd met een heldere verantwoording te komen.

Gelukkig komen teleurstellingen zoals deze weinig voor. De filosofie van het ITF is dat gemeenschappen zelf (niet via intermediaire organisaties) projecten indienen omdat zij het beste weten wat nodig is. Ook is de moti-

vatie om een project succesvol af te ronden dan het grootst. In veel gevallen is een vertrouwensband ontstaan met het ITF omdat we de vertegenwoordigers van de indianengemeenschappen persoonlijk kennen. Maar het gaat dus niet altijd vlekkeloos. Voor het ITF is dit geen reden de werkwijze te veranderen, maar wel een signaal om extra aandacht te besteden aan dit dorp.

Hout om van te leven

In het gebied van de Terraba-indianen werken we samen met de organisatie ASODINT. Zij heeft steun gevraagd voor verschillende zaken, onder meer het opzetten van een groentekwekerij. Hiermee kunnen de indianen zichzelf en hun dieren voeden.

Ook wilden de Terraba workshops organiseren over het maken en verkopen van traditionele kunstvoorwerpen. Op basis van hun culturele tradities ontwikkelen ze producten van natuurlijke materialen die nergens anders zo gemaakt worden. Hiermee reizen ze allerlei markten in de regio af.

Er is een boomgaard aangeplant met verschillende soorten bomen, onder andere bananen, yuca, balsa-hout en cederhout. De laatste twee houtsoorten groeien heel snel en leveren nu het materiaal voor de kunstvoorwerpen. Bomen uit het oorspronkelijke regenwoud blijven hierdoor gespaard, en zo hebben de Terraba een manier gevonden om op een duurzame manier in hun levensonderhoud te voorzien.

Tot slot is er drie hectare grond aangekocht om te herbebossen.

Gezonde bomen met veel insecten

De vrijwilligersorganisatie Madre Verde werkt aan natuurbescherming en duurzame ontwikkeling in het canton Palmares de Alajuela, in de centrale vallei van Costa Rica. Zij heeft in de omgeving een stuk grond aangekocht voor herbebossing. Tijdens het bezoek van onze medewerker in Costa Rica Ali Garcia, in december 2008 stonden de boompjes er goed bij. Er zijn veel insecten en vogels gespot, een goed teken. Alle geplande bomen zijn geplant, nu is er onderhoud nodig zodat ze goed blijven groeien.

Projecten met Una Proa

De organisatie Una Proa is ontstaan uit een groep mensen die ongeveer 25 jaar geleden uit El Salvador gevlucht is. Zij hebben asiel gekregen in Costa Rica en daar een aantal gemeenschappen opgericht. Het ITF werkt al vele jaren met hen samen, vooral op het gebied van milieueducatie.

Kinderen leren recycleren

Projecten waar kinderen de doelgroep zijn werken goed, hebben we al meerdere keren ervaren. Una Proa geeft lessen aan kinderen over recycling. De kinderen nemen de kennis mee naar huis, in dit geval over het scheiden van melkpakken en krantenpapier.

Ook heeft Una Proa materiaal voor milieulessen gemaakt. Acht scholen in de regio zijn hiermee bezocht. De lessen kwamen onder de aandacht van de milieufunctie van de regionale overheid. Die was net bezig met het organiseren van een festival over water en milieu en heeft Una Proa gevraagd een bijdrage te leveren. Op 11 december 2008 vond het festival plaats. Zeshonderd mensen namen deel en kregen het voorlichtingsmateriaal van Una Proa uitgereikt.

Stappen in zelfredzaamheid

We vertellen regelmatig in onze nieuwsbrieven dat het vertrouwen en de zelfredzaamheid van de lokale bevolking groter worden door de samenwerking met het ITF. Graag geven we u een wat uitgebreider voorbeeld.

In Costa Rica hebben de boeren in de winter erg veel last van de regen. Overstroming en erosie maken de wegen onbegaanbaar en vernielen deze zelfs. Een groepje boeren wil dit in de toekomst voorkomen. Het heeft bij de regionale overheid een project ingediend om hellingen opnieuw te bebossen en zo erosie te stoppen. De projectaanvraag werd ondersteund door een video, om de gevolgen van erosie duidelijk te kunnen laten zien.

In het verleden zou zo'n projectaanvraag niet snel gedaan zijn of bij een hulporganisatie terecht zijn gekomen.

Door de ervaring met projectaanvragen aan het ITF, heeft de gemeenschap in de loop der jaren het zelfvertrouwen gekregen dat ze verbeteringen kan bewerkstelligen, ook zonder de hulp van een (buitenlandse) hulporganisatie.

De corridor loopt vanuit het nevelwoud in de bergen tot aan de kust.

Carara Ecologische Corridor

De Corridor Ecologico Carara is een herbebossingsproject dat tot doel heeft een verbinding te maken tussen twee stukken waardevol regenwoud: het nevelwoud van de Turubares op 1800 meter hoogte en het Carara Nationaal Park op 500 meter hoogte.

In de zomer van 2008 is de overeenkomst tussen Delta Lloyd en het ITF getekend. Dat betekent dat er de komende tijd financiering is voor landaankoop, bosaanleg en onderhoud van de Corridor. We zijn erg blij met de stabiliteit die de overeenkomst met Delta Lloyd biedt, maar ook met de steun van al die andere donoren die de Corridor hebben gemaakt tot wat hij nu is.

Delta Lloyd verkoopt groene autoverzekeringen. Per jaar wordt bekeken hoeveel auto's er verzekerd zijn via deze verzekering en uitgerekend hoeveel CO2 zij gezamenlijk uitstoten. Wij rekenen dat om naar het aantal hectares Costaricaans bos dat nodig is om die hoeveelheid CO2 vast te leggen. De kosten voor het aankopen van de grond en het aanplanten van dat bos brengen wij bij Delta Lloyd in rekening.

Daarbij is het vastleggen van CO2 voor ons niet het belangrijkste doel. Wij zijn in eerste instantie bezig met het realiseren van een ecologische corridor ten bate van de biodiversiteit, het vasthouden van de bodem en het beschermen van waterbronnen, in samenwerking met de lokale bevolking. Delta Lloyd weet dat en waardeert dat.

Aan de overeenkomst met Delta Lloyd zit in principe geen limiet: zolang er groene autoverzekeringen zijn, compenseert Delta Lloyd de uitstoot. De opbrengst in 2008 was fantastisch (zie ook de financiële resultaten). We verwachten wel dat 2009 een magerder jaar zal worden: door de kredietcrisis daalt de verkoop van groene verzekeringen fors.

Onze voorzitter Leen Verbeek heeft in augustus 2008 het gebied en onze zusterorganisatie Arbofilia bezocht. Een week lang heeft hij het gebied doorkruist, met een jeep, te paard en te voet. Hij kwam zeer tevreden terug. Er worden meer boompjes geplant dan ooit tevoren en er wordt onderhandeld over een stuk grond van ongeveer 30 ha in de nevelwoudzone.

Op het gebied van organisatieontwikkeling is veel gebeurd. De uitvoeringsorganisatie is uitgebreid tot

Ook een deel van de corridor is vernoemd naar ITF-oprichter Wouter van Dam.

twee teams, elk onder leiding van een voorman. De medewerkers hebben een eigen bedrijf opgericht dat de aanplant en het onderhoud van de bomen in de corridor verzorgt. Arbofilia heeft dus als organisatie geen personeelslasten meer en dat lucht op.

De administratie wordt geprofessionaliseerd; dit proces is nog niet afgerond, maar behoorlijk op streek. Er zijn veel bomen aangeplant de laatste tijd en het is uiteraard een hele klus om dat goed te organiseren. Onze indruk is dat het prima verloopt tot nu toe.

Tot slot zijn we bezig om het grondeigendom juridisch sterker te regelen. Nu staat alle grond op naam van Arbofilia. Daar is deze in goede handen, maar met slechts één, binnenlandse eigenaar kan dit eigendom in de toekomst kwetsbaar zijn. Mede op verzoek van Arbofilia werken we aan een vorm waarbij ook het ITF een rol heeft, zodat het grondeigendom gewaarborgd blijft.

Resultaten Guatemala

Het gaat niet goed in Guatemala. In 2008 zijn 6338 mensen omgekomen door geweld. De CGTG, de Guatemalteekse vakbondsorganisatie waarmee het ITF haar projecten realiseert, meldt dat er in 2008 drie keer zoveel medewerkers door geweld zijn omgebracht als in 2007 (30 tegenover 10).

Kinderen demonstreren tegen het geweld in Guatemala.

De kredietcrisis wordt door louches werkgevers te pas en te oppas als argument gebruikt om absurde maatregelen te bedenken. In de beruchte *maquilas*, fabriekshallen waar vrouwen kleding naaien, is bijvoorbeeld de verplichte productie van 100 overhemden per dag verhoogd naar 150 overhemden. Elk hemd dat minder wordt gemaakt levert een korting op het salaris met als gevolg dat deze vrouwen een negatief salaris krijgen en dus een schuld opbouwen bij hun werkgever. Onder al deze spanningen is het moeilijk leven en samenwerken.

Ook de CGTG laat dit niet onberoerd. De spanningen onderling nemen toe. Er ontstaan groepen binnen de organisatie die elkaar niet vertrouwen. De CGTG werkt met man en macht om deze problemen het hoofd te bieden en overlegt openhartig met ons over de

situatie. We helpen waar we kunnen en proberen solidariteit te tonen. Zo is onze voorzitter tijdens zijn evaluatiereis als gastspreker opgetreden bij de 1-mei manifestatie op het Plaza Espana in de hoofdstad van Guatemala. Deze manifestatie was georganiseerd als protest tegen alle geweld.

De projecten in Guatemala

De vele spanningen in het land vertalen zich ook in tegenslag bij de uitvoering van projecten in 2008. Tijdens de evaluatiereis in april/mei 2009 zijn de projecten bezocht. Vele zijn nog niet afgerond. Voor de projecten van de projectenlijst uit 2008 is nog onvoldoende financiering en daarom is afgesproken is dat we de projecten die in onze nieuwsbrief 2008 stonden opnieuw opvoeren voor 2009 (het gaat om herbebossing, het organiseren van vrouwen in naaiateliers, de scholing

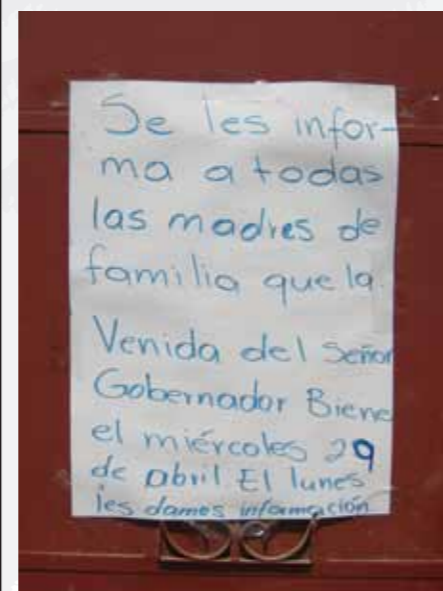
van straatverkopers, verbetering van de landbouwproductie en het inrichten van een school). We verwachten dat eind 2009 alle projecten van 2008 zijn afgerond.

Toekomstperspectief voor jongeren in Alta Verapaz

Zestig jongeren in Alta Verapaz volgen een opleiding in administratie en computergebruik. Het ITF heeft met de jongeren en hun ouders gesproken. Zij leven net als een groot deel van de bevolking in de informele economie en groeien op in bijna uitzichtloze armoede. In hun wanhoop dreigen de jongeren te criminaliseren. De ouders vertellen ons dat hun dochters en zonen door de cursus weer in zichzelf zijn gaan geloven en positiever in het leven staan. Ze leren – beter dan hun ouders – een eigen handel op te zetten, daarover administratie te voeren. Dit project loopt nog en zal binnenkort worden afgerond.

Een beter bestaan voor 150 families

In Chumanzana bij Chichicastenango is een project afgerond dat meerdere jaren heeft gelopen. Er zijn 15.000 naaldbomen aangeplant die in de toekomst voor brandhout gaan zorgen. Tevens zijn 2500 perzikbomen als erfbeplanting neergezet. De deelnemende families verkopen de perziken

In Chumanzana worden de laatste perzikbomen uitgedeeld door IITF-voorzitter Leen Verbeek.

dollar per dag, de landeigenaar vindt twee dollar genoeg. De Libiër meent dat de Guatemalteekse wet niet voor hem geldt, omdat hij een andere nationaliteit heeft.

Het CGTG helpt de landarbeiders bij een rechtszaak om hun salaris uitbetaald te krijgen. De inzet is dat het achterstallige loon niet in geld hoeft te worden betaald, maar in land. Zo worden de mensen in feite vrijgekocht. Zij claimen een deel van het bos en de agrarische grond waarop zij werken, inclusief de bronnen. Deze aanpak heeft al zes keer eerder geleid tot een nieuw dorp.

Ook dit proces lijkt tot een positief einde te komen. San Lazaro wordt dus naar verwachting het zevende nieuwe dorp, waar ongeveer vijfhonderd mensen van de indiaanse gemeenschap zullen wonen.

Ondertussen probeert de CGTG, gesteund door het ITF, de mensen in San Lazaro zo goed mogelijk te helpen. Er was al een winkeltje gerealiseerd. Nu is ook het gezondheidszorgproject uitgevoerd.

De indianen in dit gebied kunnen niet of nauwelijks lezen en schrijven waardoor alle informatie mondeling werd aangeboden. Vrouwen en meisjes zijn in een groot aantal bijeenkomsten voorgelicht over gezondheidsaspecten van hun lichaam. Seksualiteit, zwangerschap, hygiëne – ook in huis – en opvoedingsproblemen met de kinderen zijn behandeld. In april 2009 hebben wij met deze mensen gesproken. Zij zijn zeer dankbaar voor de mogelijkheid om hun kennis te verbeteren.

Het winkeltje in San Lazaro is opgezet met hulp van het ITF.

op de markt en vullen daarmee hun dagelijkse levensbehoeften aan. Ruim 150 families hebben les gehad in het gebruik van biologische bemesting en het zelf composteren van eigen afval.

Van zeven naar 70 soorten medicijnen

Ook is in deze regio in samenwerking met CNV en CLAT-Nederland een gezondheidszorgproject gerealiseerd. Voorheen waren er voor deze mensen slechts zeven soorten medicijnen beschikbaar, waarmee alle ziekten bestreden moesten worden. De apotheken zijn nu uitgebreid met een flinke voorraad van zeventig verschillende medicijnen. Omdat de dokter

slechts een halve dag per maand langs kan komen zijn vrijwilligers opgeleid tot *promotores de salud* (gezondheidsvoorlichters). Tevens is een pick-up truck omgebouwd tot een ambulance die ook op lastig bereikbare plekken kan komen.

San Lazaro, het zevende nieuwe dorp

Al tien jaar voert de CGTG processen tegen de Libische eigenaar van de koffieplantage San Lazaro. Deze man is van mening dat de bevolking op zijn land onderdeel is van de inventaris. Het zijn geen arbeiders die je van buiten inhuurt, dus hoeven zij ook geen volwaardig salaris te ontvangen. Het minimumloon in Guatemala is zes

Het Bossennoodfonds

Het Bossennoodfonds is een initiatief van ITF en Both ENDS (Environment and Development Service, www.bothends.org). Het fonds is bedoeld om wereldwijd snel kleine bedragen te kunnen geven aan lokale bevolkingsgroepen die te maken krijgen met een acute bedreiging van hun leefomgeving. Vaak zijn dat mensen die in de knel zitten – bijvoorbeeld door oprukkende mijnbouw, houtkap of palmolieplantages.

In de afgelopen jaren zijn tientallen initiatieven ondersteund. Het gaat altijd om relatief kleine bedragen, variërend van 300 tot 3000 euro. Tijdige en strategisch ingezette ondersteuning voor dergelijke gedreven groepen die met veel lef en creativiteit hun werk doen kan veel teweeg brengen. In verschillende landen, van Siberië en Paraguay tot India en Indonesië, is op

een flexibele manier hulp geboden, met veelal goed resultaat.

Tamil Nadu

In 2008 heeft het Bossennoodfonds geld gegeven aan de Palni Hills Conservation Council (PHCC) in de deelstaat Tamil Nadu in Zuid-India. PHCC traint jonge mensen in dorpen bij het ontwikkelen van kleine boomkwekerijen, bijenteelt en bescherming van kwetsbare natuurgebieden. Toen de tsunami toesloeg aan de kust van Zuid-India heeft PHCC een belangrijke rol gespeeld bij de ondersteuning van lokale dorpsgemeenschappen, veelal vissers, bij het herstellen van hun natuurlijke leefmilieu. PHCC werkt, nu de tsunami al weer ver achter ons ligt, nog steeds intensief samen met verschillende dorpen om hun bestaan aan de zee weer op te bouwen. Het Bossennoodfonds heeft de dorpelingen ondersteund bij het herstel van de kustbossen.

Centraal India

In de deelstaat Chattisgar ligt een van de grootste, relatief nog onontsloten bosgebieden in Zuid-Azië. Het is tevens de plek waar India's meest diverse rijkdom aan inheemse volken (*adivasi*) en culturen voorkomt. Dit gebied werd de afgelopen jaren echter geteisterd door een burgeroorlog tussen maoïstische extremisten, paramilitairen en reguliere troepen. Naast politieagenten en militairen hebben vele duizenden inheemse mensen de dood gevonden. Talloze gezinnen zijn op de vlucht geslagen en leven langs de weg. Hoewel het conflict nog niet beslecht is, kiezen veel *adivasi* er voor om terug te keren naar hun eigen dorp. Het Bossennoodfonds staat in contact met enkele lokale groepen die zich ontfemen over de gevluchte bosbewoners. Het fonds heeft steun geboden voor de repatriëring van 54 families (180 personen), die weer terug willen naar hun dorpen.

Onze donoren

Het ITF ontvangt een deel van haar donaties van particulieren. Wij vinden het belangrijk dat donoren zich met hun gift verbinden aan een project dat ze aanspreekt. Regelmatig vertellen de mensen in Midden-Amerika ons dat zij deze morele steun nog belangrijker vinden dan de financiële steun.

Ook organisaties en bedrijven helpen ons werk. Verder adopteren scholen en serviceclubs diverse projecten. In 2008 waren dat Rotary Vlissingen, de Koningsschool en basisschool 't Pierement. Het is elk jaar weer spannend of we erin slagen om alle projecten die aangevraagd zijn gefinancierd te krijgen. Met enige trots kunnen we zeggen dat dat de laatste jaren altijd gelukt is.

In 2008 ontving het ITF geld van onder andere de volgende fondsen en bedrijven. Wij willen hen hartelijk danken voor hun steun en vertrouwen in de werkwijze van het ITF.

IMPULSIS (www.impulsis.nl), een samenwerking van ICCO met Kerk in Actie) steunt al een aantal jaren projecten in Guatemala. Het ITF is lid van hun zogenoemde deelgenotenfonds; dat betekent dat IMPULSIS voor een aantal van onze projecten uw bijdrage verdubbelt.

De zusters van de Sociëteit van Jezus Maria Jozef in 's-Hertogenbosch zijn trouwe supporters van het International Tree Fund. Ook het afgelopen jaar hebben zij weer een groot bedrag gegeven.

Natuurbeschermingsorganisatie **IUCN** (www.iucn.nl) helpt het International

National Committee of
The Netherlands

Tree Fund al lange tijd door medefinanciering van het Bossennoodfonds en bijdragen aan de Corridor Ecological Carare.

De vakbond **CNV** (www.cnv.nl) en **CLAT-Nederland** (www.clat.nl), de

organisatie die vakbonden ondersteunt in Latijns-Amerika, zijn belangrijke partners in de strijd voor mensenrechten in Guatemala; ook financieren zij regelmatig extra projecten van de CGTG.

Het ICT-bedrijf **Nova Silva** (www.novasilva.nl) heeft

besloten een certificaatboom aan te schaffen voor elke dag dat voor een klant is gewerkt. Na afloop van de klus wordt de klant een certificaat met het aantal bomen aangeboden.

De grote verzekeraar **Delta Lloyd** (www.deltalloyd.nl) plant voor zijn duurzame autoverzekering bomen in de Carara Ecologische Corridor.

Nieuw bos

Nova Silva is een adviesbureau voor managementinformatie en daaraan gerelateerde interim- en ICT-oplossingen. Dat heeft in eerste instantie niet veel met bomen te maken, maar toch wordt er voor iedere dag dat er bij een klant is gewerkt een boom in het certificaatbomenbos in Costa Rica geplant. De klant waar Nova Silva

gewerkt heeft ontvangt na afloop van de opdracht het certificaat van de desbetreffende bomen. Sinds de start van de samenwerking begin 2008 zijn al meer dan 250 bomen geplant. Nova Silva, wat 'nieuw bos' betekent, doet daarmee zijn naam eer aan!

Basisschool de Akker kiest het ITF als goed doel

Op basisschool de Akker in Nijmegen hebben de kinderen van de bovenbouw dit voorjaar een project over het milieu gehad. Dat werd afgesloten met een Lentemarkt, waar de kinderen allerlei spullen verkochten. De opbrengst ging naar een goed doel dat de kinderen zelf mochten kiezen. Zij konden stemmen op drie goede doelen die met het milieu te maken hebben en kozen voor het ITF. Eind juni heeft onze penningmeester een presentatie gegeven op de school. De kinderen waren heel geïnteresseerd en stelden goede vragen. Het is altijd heel leuk om de betrokkenheid van kinderen bij het milieu te ervaren. En het ITF mocht een check van 1400 euro in ontvangst nemen. Alle kinderen van de Akker: hartelijk bedankt!

Boompjes worden opgekweekt om de corridor te bebossen.

Projectenlijst ITF 2009

Costa Rica

2009-1 Fruitbomen en een varkensfokkerijtje

De Terraba-gemeenschap in de zuidelijk provincie Puntarenas in het westen van Costa Rica bestaat uit ongeveer 1500 mensen. Zij hebben in het verleden veel land verloren aan niet-indianen. De afgelopen dertig jaar hebben ze zich gericht op de ontwikkeling van het gebied waarover ze nog wel zeggenschap hebben. Er is al 50 hectare landbouwland opnieuw bebost. Nu willen ze ook eigen voedsel verbouwen door herbebossing met nuttige boomsoorten (fruitbomen) en het opzetten van een varkenshouderij. Hiervoor wordt aan het ITF **2164 euro** ondersteuning gevraagd.

2009-2 Bezoekerscentrum

De Terraba-indianen in Buenas Aires hebben met hulp van de Costaricaanse overheid 47 hectare bos verworven. De gemeenschap moet zelf de verdere bescherming van het gebied waarborgen. De indianen willen nu een eenvoudig bezoekerscentrum bouwen, zodat ze toeristen kunnen ontvangen en workshops kunnen organiseren. Om materialen te kopen wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van **4605 euro**

2009-3 Boomkwekerijen

In Bajo Coén heeft een groep daadkrachtige vrouwen zich verenigd in de Grupo Mujeres de Bajo Coén. Ze zetten – vaak met hulp van het ITF – uiteenlopende projecten op om de gemeenschap verder te ontwikkelen. Op dit

moment zoeken ze hulp bij het opzetten van kwekerijtjes, waarin ze boomsoorten willen opkweken die op termijn bruikbare houtsoorten kunnen leveren. Het ITF wordt **2279 euro** gevraagd.

2009-4 Varkenshouderij

De Grupo Dibata in Bajo Coén is een groep mannen en vrouwen die een varkenshouderij wil opzetten. Ze proberen zo minder afhankelijk te worden van landbouw, omdat de afgelopen seizoenen veel van hun oogst door overstromingen verloren is gegaan. Om varkens en materiaal voor hokken te kopen wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van **2067 euro**.

2009-5 Ecotoerisme

De Grupo Roga-Ngöbere, een indianengemeenschap in Alto Laguna Osa in het zuidwesten van Costa Rica, is al sinds 2001 bezig met ecotoerisme op

Artesania's: een traditionele tas van plantenvezels

lesprogramma's worden opgezet. Voor dit omvangrijke project wordt aan het ITF een bijdrage gevraagd van in totaal **15.000 euro**.

2009-8 Familieboomkwekerijen

De Ngobe-indianen uit Conte Burica werken al lang aan herbebossing van ontboste stukken land. Ze doen dat zoveel mogelijk met lokale boomsoorten waarvan ze later de vruchten kunnen plukken of het hout kunnen gebruiken. Zes families willen kleine boomkwekerijtjes starten, waarmee een aardige hoeveelheid boompjes kan worden opgekweekt. Zo raakt de hele gemeenschap betrokken bij herbebossing. Er is **2279 euro** nodig.

2009-9 Herbebossing rivieroevers

In het verleden heeft de Ngobe-gemeenschap van Piedras Blancas met hulp van het ITF land verworven dat ze nu langzaam aan het herbebossen is. Ze vraagt onze hulp bij het beplanten van de oevers van het riviertje Brujo met

kleine schaal. Zo probeert ze inkomsten te genereren en de bezoekers voor te lichten over de natuur in het gebied. Er is al een logeergelegenheid, de Aguas Ricas Lodge, er zijn paden aangelegd in het bos en er kan eten worden klaargemaakt voor bezoekers. Een en ander moet nu echter professioneler worden aangepakt. Er zijn extra investeringen nodig om een keuken te bouwen, de paden te bewegwijzeren, de logeerkamers te verbeteren etc. De gemeenschap brengt zelf 2500 euro in en vraagt het ITF om **7597 euro** bij te dragen.

2009-7 Grootschalige herbebossing

De Guaymi Burica-indianen, inwoners van de dorpen Alto Guaymi, Carona en La Palma, hebben zich verenigd in de stichting Irigui, met als doel de herbebossingsactiviteiten van de verschillende gemeenschappen beter te coördineren. De stichting heeft plannen ontwikkeld om de herbebossing op grote schaal te organiseren. Daarvoor moeten kwekerijen en

Met familieboomkwekerijen raakt de hele gemeenschap betrokken bij herbebossing.

2009-6 Souvenirwinkeltje

De Ngobe-indianen leven in het zuiden van Costa Rica tegen de grens met Panama. Het is lastig om daar werk te vinden. Om inkomsten te genereren maken en verkopen ze artesania's, traditionele gebruiksvoorwerpen. Omdat ze geen goede plek hebben om hun producten af te zetten willen de indianen in het dorpje San Vito Coto Brus een winkeltje bouwen. Daarvoor vragen ze van het ITF een bijdrage van **4938 euro**.

De school in Coroma wil een kwekerij opzetten. Dit kleuterklaslokaal is eerder met hulp van het ITF gebouwd.

boomsoorten die vruchten dragen. Dat zal ook de terugkeer van dieren als het doodshoofdaapje bevorderen. Voor het verzamelen van zaden, het opzetten van kwekerijtjes en het uitplanten van 5000 jonge boompjes is **5774 euro** nodig.

2009-10 Schoolboomkwekerij
De lokale school van Coroma, in het zuid-oosten van Costa Rica, wil een boomkwekerij opzetten voor haar leerlingen, waar lokale, bruikbare boomsoorten kunnen worden opge-

kweekt. Hieraan wordt een lesprogramma gekoppeld. Het ITF heeft goede ervaringen met dergelijke schoolkwekerijen. Er is **3039 euro** nodig.

Guatemala

Straatverkopers leven in Guatemala aan de onderkant van de samenleving.

Vanwege de problematische situatie in Guatemala is het niet gelukt om de projecten van 2008 af te ronden. Die worden daarom hier nog een keer opgevoerd. Meer hierover staat in het de resultaten Guatemala eerder in deze nieuwsbrief.

2009-11 Herbebossing

In een van onze voormalige nieuwe dorpen, La Libertad, zijn door 130 families van Quiche-afkomst plannen gemaakt om bomen aan te planten op 80 hectare land. Aan het project worden milieueducatieve activiteiten gekoppeld. De arbeid levert de gemeenschap zelf, het ITF wordt een bijdrage gevraagd voor het plantmateriaal, in totaal **13.800 euro**.

2009-12 Weerbaarheid jonge naaisters

De jonge vrouwen in naaiateliers (*maquilas*) in Guatemala-stad hebben een zeer slechte maatschappelijke en

rechtspositie. Door zich beter te organiseren en samen economische activiteiten te ontwikkelen kunnen zij een betere toekomst voor zichzelf creëren. Daarvoor is **10.200 euro** nodig.

ITF-voorzitter Leen Verbeek overlegt met bewoners van het dorpje Esquipulas in Guatemala.

2009-13 Microkrediet straatverkopers

In Santa Lucia hebben 114 straatverkopers zich verenigd, ongeveer de helft is vrouw. Zij staan aan de onderkant van de samenleving en willen proberen een zelfstandig bestaan op te bouwen in de straathandel. Dit project moet hun organisatie versterken en stelt kleinschalige kredieten beschikbaar om handelswaar in te kopen. De totale kosten zijn **6.100 euro**.

2009-14 Schoolinventaris

In Waldemar in de regio San Pablo is een gemeenschap van 46 zeer arme families. Omdat de landarbeiders zich hadden georganiseerd in een bond, zijn ze ontslagen. Binnen hun zeer beperkte mogelijkheden proberen zij nu een bestaan op te bouwen, onder meer door hun tachtig kinderen toch naar school te laten gaan. Geld wordt gevraagd voor het opzetten van de school, de inventaris en het versterken van de eigen organisatie. Er is **7.600 euro** nodig.

Algemene projecten

2008-15

Boomcertificaten

Het ITF verkoopt boomcertificaten; voor elk certificaat wordt een boom geplant in de corridor bij Carara in Costa Rica. Op deze manier worden de bomen in de corridor internationaal eigendom en daardoor zijn ze beter beschermd. U kunt de boomcertificaten bestellen via www.itf.nl, bij het secretariaat of met de bon achterin deze nieuwsbrief. **12,50 euro per certificaat.**

2008-16

Bossen noodfonds

Het Bossennoodfonds is een samenwerking van het ITF en Both ENDS (Environment en Development Service). Het fonds is bedoeld om wereldwijd snel, relatief kleine bedragen te kunnen geven aan lokale bevolkingsgroepen die te maken krijgen met een acute bedreiging van hun omgeving. **Elk bedrag is welkom**

Donaties

U kunt projecten steunen door het overmaken van uw bijdrage op:

Giro 646171

ten name van ITF te Vleuten

Graag onder vermelding van het projectnummer. De giften die het ITF ontvangt zonder specificatie worden gebruikt om projecten waar net niet voldoende geld voor binnen komt aan te vullen tot het gevraagde bedrag. Met vragen over specifieke giften of projecten kunt u altijd contact opnemen met het secretariaat op itf@tiscali.nl.

Website ITF

Wilt u meer weten over het ITF en de projecten die we steunen? Op de website www.itf.nl vindt u uitgebreide informatie over de doelstellingen van onze organisatie, over de vrijwilligers, de projecten en resultaten. Ook de verslagen van onze jaarlijkse reizen naar Midden-Amerika zijn op de site te vinden. Daarnaast kunt u de film bekijken over de Carara Ecologische Corridor en gratis een prachtige screensaver downloaden met foto's uit Costa Rica van onze vrijwilliger Joris Voeten. De website van het ITF is sinds vorig jaar klimaatneutraal, zie www.protagonist.nl/content/co2.

Bestelformulier Bomencertificaten

Hierbij bestel ik ..... ITF bomencertificaten à € 12,50 per stuk,

voor een totaalbedrag van € .....

Het totaalbedrag zal op rekeningnummer 646171 ten name van ITF te Vleuten worden overgemaakt.

Naam ..... Naam op certificaat .....

Adres ..... (eventueel meerdere namen) .....

Postcode ..... Woonplaats .....

U kunt het bestelformulier sturen aan: ITF, Burg. van der Heideaan 13, 3451 ZR Vleuten

Het ITF garandeert dat voor elk certificaat een boom geplant wordt in het herbebossingsproject Corredor Ecológico Carara in Costa Rica. Na betaling worden de op naam gestelde certificaten zo spoedig mogelijk opgestuurd.

16